

Hur hanteras dödsfall inom sikhismen?

När en individ dör kan själen gå vidare till ett nästa liv och förena sig med Gud genom reinkarnation. Inom sikhismen är det då viktigt med begravning och kremering som sker så snabbt som möjligt efter dödsfallet.

Medlemskap

Det finns omkring 25 miljoner sikher i världen och omkring 1 500 i Sverige, de flesta är hitflyttade från Indien.

Grundtankar

Sikhismen grundades på 1500-talet i protest mot hinduismens kastväsende och islams ritualisering. Inom sikhismen är alla lika inför Gud, oavsett kön, kast, ursprung och religiös tillhörighet.

Det sikhiska samfundet, Guru Panth, utgör tillsammans med den heliga skriften, Guru Granth Sahib, kärnpunkten i religionen. De vägleder människorna i andligt sökande och världsliga frågor. Det finns inget prästerskap inom sikhismen. Alla som är skriftlärda ska kunna ta del och läsa ur Guru Granth Sahib.

En sikh ska prisa Gud, arbeta hårt, vara socialt aktiv och hjälpsam, dela med sig, försvara religionsfrihet för alla och ta avstånd från varje form av förtryck. Vissa förbud finns exempelvis mot rökning, alkohol, utomäktenskapliga förbindelser samt att äta kött.

Karaktäristisk är den turban som män (sällan kvinnor) bär över håret och skägget. Håret sätts upp på ett speciellt sätt och klipps inte. Kvinnor bär ofta färgstarka sjalar som täcker håret.

Sikher bär på fem viktiga symboler på K:

- Kesh – oklippt hår täckt av en huvudduk samt skägg som symboliserar andlighet.
- Kanga – en kam för hår och skägg som symboliserar disciplin.
- Kirpan – en dolk som symboliserar värdighet och självrespekt.
- Kach – korta byxor som representerar sexualmoral och kyskhet.
- Kara – armring av järn som symboliserar evigheten, tron på en Gud, sikhernas gemenskap med Gud och det sikhiska medlemskapet.

Syn på döden

När en människa dör och själen lämnar kroppen är individen klar med sin fysiska kropp. Själen kan gå vidare till ett nästa liv och/eller förena sig med Gud genom reinkarnation.

Före dödsfallet

Det ska vara lugnt kring den sjukes bädd. Vänner och släktingar samlas där för att ge stöd. Om den döende önskar högläsning ur den heliga skriften kan det göras av någon närstående.

Med tanke på turbanens betydelse kan det vara svårt att motivera en svårt sjuk att ta av den och andra attribut. För att nå samförstånd är det därför viktigt att prata med patienten och närstående om detta. Attributen kan till exempel läggas nära den döende. Vid tvättning skyls intima delar med en handduk.

Omhändertagande

Sikher accepterar svenska bestämmelser och tillåter obduktion om det är nödvändigt. De anser också att man på alla möjliga sätt bör hjälpa andra människor. Om en organdonation hjälper någon till ett bättre liv, finns inget som hindrar den goda gärningen. Det är upp till var och en att besluta om.

Svepning och visning

Den avlidna kan tvättas av vårdpersonal, men helst ska de närstående få möjligheten att tvätta och klä den avlidna. Den avlidna kläs i nya enkla kläder eller i ett vitt bomullstyg innan kroppen läggs i kistan. Med i kistan ska en sikh ha de fem K-symbolerna som burits genom livet.

Begravningsceremoni

Begravningen sker så snart som möjligt efter dödsfallet. Det vanligaste är kremering i enkel kista. Före kremeringen hålls en sista gudstjänst med sång och bön i krematoriekapellet och man tar farväl av den avlidna vid öppen kista. Enligt sikhisk tradition kremeras kroppen med familjen närvarande. Under kremeringen kan de sörjande utföra olika ceremonier.

FONUS

—
ETT PERSONLIGT
AVSKED

Gravsättning

Askan ska helst spridas i en flod eller annat rinnande vatten, i havet eller i en sjö. För att göra det krävs tillstånd från Länsstyrelsen. Efter spridningen hålls en ceremoni i den avlidnas hem eller i templet. Gravsättning av askan kan också ske i minneslund eller i urngrav på en svensk begravningsplats.